

4.
J. B. C.
DISCURSUS ACADEMICUS
DE
TABELLARIO,

QVEM
CUM CONSENSU AMPLISSIMÆ FACULTATIS
JURIDICÆ,

SUB MODERAMINE
VIRI CL.

DN. MATTHIÆ SWEDERI,

J. U. PROFESSORIS ORDINARIJ,
IN REGIA ACADEMIA ABOENSI,

LIBERALIS EXERCITII GRATIA EXAMINANDUM PROPONIT

JOACHIMUS B. CALOANDER

ABOENSIS.

IN AUDIT. MAX. AD DIEM *xxvi*, JUNII, *M. DC. LXXXIX*,

ABOÆ, Impr. apud JOHANNEM LAURENTII WALLIUM,
Regiæ Univ. Typogr.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

MAXIMÆ FIDEI VIRO,

SENATORI,

SERENISSIMI PRINCIPIS HÆREDITARIJ

GUBERNATORI,

CANCELLARIÆ CONSILIARIO,

AC

REGIÆ ACADEMIÆ CAROLINÆ

CANCELLARIO,

ILLUSTRISSIMO EXCELLENTISSIMOQUE

DOMINO,

DN. ERICO Lindstiöld/

COMITI DE Staffund/

LIBERO BARONI DE Lindewald/

DOMINO DE Raggeholm/ Brewgt & Klakeborg/

DOMINO ET PATRONO SUO GRATIOSISSIMO,

SALUTEM, ANNOS

ET

GLORIAM!

ILLUSTRISSIME COMES,
DOMINE GRATIOSISSIME.

IN bene constituta Rep. non sufficere videtur, justitiam solum administrare, & patriam ab hostium irruptionibus sartam rectamq; conservare; sed & insuper opus est, ut Corpus Reip. perpetua harmonia feliciter cohæreat, & omnium rerum actio, series & historia in promptu habeatur. Ac licet negotium tantum, arduum maxime, & multis difficultatibus innexum sit; illi tamen *Illustriſſm Excellm Tum* sufficere noverunt jam diu, non minus exteri, quam magis meliusq; domestici. Vel quis ignorat, quam *Illustriſſ: Excell: Tua* artium liberalium, lingvarū exoticarum, & disciplinarum politicarū cognitione optime sit instructa, varioq; rerum præclarissimarum usu & experientia probè munita? Quoties *Illustriſſ: Excell: Tua*, consilia & deliberationes in senatorum, Regniq; ordi-

num consensu agitatae, seorsim ad incudem revocat,
secum perpendit, & eorum dilectum, diligente cum
Rege, actionū, rerum, dictorumq; adhibita æstimatione,
instituit? quoties consultationes *Illustriss: Excell: Tuæ*
mellissimas ac salutiferas, exterorum undecunque ac-
cedentes legati, admirati non sunt? Curis proinde
tantis, pro Rege, pro Patriæ salute, susceptis, *Illustriss:
Excell: Tuam* magis magisque immortalem Nominis
LINDSCHÖLDIANI famam promeruisse Tabellarius quoq;
Aboënsis identidem indicat; ac indicet diu! Indicabit
& Mercurius hic Academicus, quocunque fata trahunt,
Illustriss: Excell: Tuæ, cui humilimè inscribitur, & in his
oris, parentes meos mecum clientes habere deditissi-
mos, & cultores devotissimos. submissè rogans *Illustriss:
Excell: Tuam*, illum serena fronte suscipere, ac me cum pa-
rentibus meis favore suo gratiaq; porro complecti ha-
ud dedigneretur, qui nunquam à felicitis suecessus piâ ap-
precatione desistam, sed DEUM orabo, *Illustriss: Excell:
Tuam* Regi, Patriæ & Regno Sveciæ, quam diutissimè
incolumem conservet.

Illustrissima Excellentia Tuæ

Humilimus cliens

JOACHIMUS B. CALOANDER.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

VIRO FIDELISSIMO,

Magnis multisque Legationibus

ad

REGES ac PRINCIPES

dudum inclyto,

Nunc

AULÆ CANCELLARIO MERITISSIMO,

Perillustri Baroni ac Domino,

DN. NICOLAO *Gyldestolpe/*

Domino de Segerstadb/ Jafola/ &c. & illius

DOMINO, MECOENATI & PATRONO meo benignissimo;

Gratiam, Felicitatem & Annos!

PERILLUSTRIS DN. BARO:

Beneficia Perillustri Excellentia Tua, Paren-
tibus meis charissimis, diu & olim, etiam
mibi semper liberalissimè præstita, huma-
nitasq; singularis, laudabili benignitate ac
aliis multis virtutibus contemperata, occasio, sunt dedi-
caro-

catoriæ hujus humilimæ, mihiq; fiduciam addunt, ut
Perillustrem Excellentiam Tuam compellare minus per-
timescam. Proinde supplex quoque contendo, ut levi-
dense hoc chartaceum munus, *Perillustri Excell. Tuae*,
vultu gratioso, ac mente serena aspiciat, & in poste-
rum clementi suo patrocinio nos clientes suos devo-
tissimos tutari & fovere haud dedignetur. Sic dum
Deus volet, summo conatu in studiis honestis, & de-
vota pietate occupatus, *perillust. Excell. Tuam* venerabor,
daboque semper omnem operam, ut patriæ non in-
utilis, & *perillust. Excell. Tuae* haud ingratus evadam.
Interea diu vivat, valeatque quam optimè *perillust.*
Exell. Tua cum tota illustri familia.

Illustrissimi Nominis Tui

devotissimus cultor

JOACHIMUS B. CALOANDER.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

MAGNÆ FIDEI VIRO,

EL

REGIO SECRETARIO,

Generoso atque Nobilissimo Domino,

DN. SAMUELI Åkerhielm/

Domino de Wendeshöö/ &c.

PATRONO SUO MAGNO,

Cum Vita prosperâ, felicia quævâ!

Siquidem, *Nobilissime Domine*, Meccenas, Promotor
& Benefactor, familiæ nostræ semper fueris propen-
sissimus, atque erga me quoq; benignum semper
declaraveris favorem, nec non promittitudinem mei
promovendi præclaram, & alia permulta beneficia mi-
hi non semel exhibueris; hæc omnia fiduciam mihi fe-
cerunt *Tabellarium* huncce meum *Nobilissimo Tuo Nomini*
submissè inscribendi, Erit tam diu ille gratissimi animi
mei documentum, debitique reverentiæ cultus argu-
mentum, quamdiu pro *Nobiliss. Dn. Secretarii* incolumi-
tate perenni, calida vota fundere potest, ac fundit

Nobilissimi Dn. Secretarii

humilimus

JOACHIMUS B. CALOANDER.

S.^a R.^a M.^{tis}

MINISTRO FIDELISSIMO,

Postæq; Aboënsis Magistro Spectatissimo,

Dn. BARTHOLDO

CALOANDRO,

Dn. Parenti suo charissimo

Salutem.!

Paterna Tua, *charissime Parens* tot in me sunt beneficia, quod vitæ meæ totius momenta, quorum nullum præteriit, quo non singularem Tuum & vere Paternum affectum senserim; undè, in gratitudinis filialis signum certissimum, qualecunque hoc specimen academicum Tuo quoque dilectissimo Nomini inscribo, sperans ideo illud Tibi magis placiturum, quòd de Tabellario audiat, & de illo munere agat, cui Tu, *Charissime Dn. Parens*, tamdiu cum laude præfuiſti: ut nihil nunc dicam, me certum adeo esse te aliud non desideraturũ in vicem remunerationis, tot mihi præfitorũ beneficiorum, (quæ Tua est bonitas) quam ut quocunque modo Tuo voto satisfiat, atque ego in precibus pro incolumitate Tuae nunquam non vigilem. Audiat modo Preces meas Deus & canos Tuos augeat, & Te diu roboret sospitetque, ut cum salute adhuc diu Te, *Charissime Dn. Parens*, habeamus superstitem!

Charissimi Dn. Parentis

Obsequentiſſimus filius

JOACHIMUS B. CALOANDER,

Honestis Parentibus Nato,

JUVENI STUDIOSO,

DN. JOACHIMO CALOANDRO,

sub Eximii Præsidis præsidio, de TABELLARIIS,

docte disputanti,

gratulatur,

uncius e cælis veniens cælestia pandit

Mysteria in terris dexteritate sua:

E terris legare solent suspiria cordis

Sursum, quæ pietas pectore fixa latet.

Sic meat & remeat citroque ultroque per orbem

Fama volans, quam fert lator epistolii:

Vix alio, rerum constare volumina possent

Mille, modo, tabulis quam sine fine datis.

Quamvis occupatus, tamen

Aboæ 7 Junii,

L. Mg.

1689.

DANIEL Gyldestolpe/

In Reg. Dicasterio Assessor.

Perlegendo hunc tuum Academicum discursum de *Tabellario*, deprehensum est, *Eximie Juvenis*, te omnia illa observare conatum fuisse, quæ, ni fallor, in dissertatione conscribenda, ratione methodi, observari debent, & a tua ætate, hoc tempore, postulari possunt. Intelligo autem non solum ipsam, quam appellare solent, *ὀνομασθολογία*, quæ etiam in legum disciplina locum habet, & a te heic prætermissa non est; sed etiam ipsam *περυμασθολογία*, cujus ratio vel maxime haberi debet. scilicet cum varii sint legum, seu argumentorum Juridicorum tractandorum modi; inter eos, qui in Scholis traduntur, eminere videntur illi, quibus vera Historia & Etymologia eruuntur. Quæ quidem historia, quid leges velint, exponitur, quæ earundem origo, partes, virtutes, gradus, mutationes, aliæq; circa formam externam occurrentia sint. At Etymologiæ propositum est, ut legum veritatem, unde nomen habent, exquirat, & causam, rationem, nec non occasionem, cur ita legibus sit constitutum, indager. Ac quamquam juxta *Julianum non omnium, quæ a majoribus constituta sunt, ratio reddi possit*; non tamen existimandum est, leges sine ratione esse: hac quippe cogitatione, in civitate nihil potest esse perniciosius. Itaque apud Lacedæmonios prohibitum olim fuisse, Plato refert, ne adolescentes in legum rationem inquirerent; nisi essent, qui ad republ. regendam & gubernandam, sub magistris educarentur. At vero, quemadmodum leges, sua gaudent ratione, quamquam non omnibus obvia; ita nec occasione, nec causa destituuntur, quibus legislator motus eas rulerat. Quæ omnia, sano tamen judicio perpendere, nihil nec pulchrius, nec cum ipsa disciplina legali conjunctius esse potest. Gratulor proinde tibi, *Eximie Juvenis*, qui elaboraturus disputationis argumentum de *Tabellario*, hanc methodum & modum observare conatus es. Nam non solum originem, progressum, mutationem cursus publici, tum in aliis, tum in nostra gente, aliæq; quæ historicè videnter rectè heic commemoranda, explicuisti; sed etiam ipsius Etymologiæ rationē habuisti, & quid summum Magistratum ac legislatorem moverat, quare Postas introduxit, indicasti, vel ad minimum indicare studuisti, hisq; omnibus, quantam in bonis literis adhibueras diligentiam declarasti. Quæ, sicuti plenius ex tuo, de his instituto discursu, percipiuntur; ita opto, ut a te, illa omnia scripta sint, in nominis divini gloriam, reip. emolumentum, parentum gaudium, ac tuum decus & ornamentum! scrib. p.p. Ab. 8. Jun. 1682.

Ad
Pereximium Studioſum, literis & moribus poliſſimum,
DN. JOACHIMUM CALOANDRUM,

De,
TABELLARIO

Publicè Diſputantem;

Hexaſtichen:

uncius interpresq; Deūm Talariger
ales,

Majæ perdulcis qvi fuerat soboles,
Viſitat intrepidus turrata Palatia Re-
gum,

Et juffu tacito geſta tacenda premit.

Mox, populi mores, conventus, ore rotando

Spargit per mundum, ſœdera certa refert.

Quæ, novitatis amans avido de pectore ſcire;

Gens Humana cupit, confluit & recolit.

Hoc JOACHIME tuum prudens ſtudium CALOANDER

Deregit, exponens utilitaris opus.

Nominis indè Tibi laus & prudentia creſcit.

Talia per terras, Aliger ille vehet.

adfert

Mercurius miſſus

ab

ELIA T3E. 2203/

Med. Doct. & Prof.

Pereximie DN. RESPONDENS
Amice singularis.

Interest Regibus, Senatoribus Principum, omnibus denique curiosis ingeniis scire, quid rerum geratur ubique locorum, tam intra Regnorum angulos, quam extra Pomeria imperiorum: ut inde indicia habeant, iudiciaq; ferant, quid boni malive gentibus promittant temporum sidera. Hoc modo connectuntur orbis acta, molimina gentium, Europæ cogitationes, Asiæ consilia, Africæ motus & status Americæ. Cyrus, summus Monarcharum, ut in numero haberet, & quasi in instanti cognosceret ea, quæ ad Regnantis honorem, ad Imperii salutem pertinerent, & ad honoris sui amplitudinem putabat spectare; ministris mandavit explorare, quantum itineris Equus celerissimo cursu de die conficeret; hac re accurate cognita: Stabula erigi curavit iustis intervallis distincta, in quibus stabat quadrupes ad volandum quolibet momento paratus. Additis Curatoribus, quos somnus & oscitantia gravaret raro, his illud erat cum poena capitis injunctum officium, ut literas undecunque advectas, traderent unus ad alium, quorum tertius quartus & quintus deferret ocysime in manus regias. Hoc modo universi imperii cogitationes & consilia, tanquam ex circumferentia vastissimi circuli, omnes lineæ uniuntur in centro penitus cognosceret judicaretque Cyrus. Magnus itaque est Tabellariorum usus, singularis fides ac vigilantia, tum ex jure civili & gentium sincera privilegia. Quæ cum poenitus ponderavit, Pereximius Dominus Respondens, de hac materia florentissima egregium disersum conscripsit; quem quoniam hodie, constituit defendere sub Doctiss: Præsidis auspicio; in gratulationis animum calamumque benigne laxo. Faxit DEUS ut studiorum cursu feliciter emenso, interscias piè, constanter, graviter Deo, Regi, Regno. Tum vero lætabundi in sinu suo plaudebunt Parentes, cognati, Amici, inter quos non postremus est

Tuus

D. ACHRELIUS,

Pereximie & Politissime DN. CALOANDER,

Amice in paucis dilectissime.

X quo Te nosse cœpi, interiori usu dudum mihi cognitum, deprehendi in Te politiorum literarum amorem cum ingenio certare; dum tamen illo solum minime, sed & præceptorum opera hic uti placuit: ut sic Tua alienaque industriâ felicius proficeres. Cum verò difficile admodum sit memoriâ animoq; complecti, quæ vel à nobis vel ab aliis accepimus, nisi quoque ingenii vires, & judicii acumen exerceamus & experiamur; illo animo nunc in *Academiæ* lucem & conspectum producis eximium & perrarum de *Tabellario* argumentum, qui nunc hominum nuncius & interpretes audire potest, ut olim *Mercurius* dictus *Deorum*; atquæ *Pegasus* equum illum alarum poeticum ita æmulatur, ut celeritatem ejus superet, maioremq; ex cursu gloriam & laudem meritò reportet: Undè Necessitatem ejus summam, vel utilitatem maximam, in discursu hoc elegantissimo industriæ Tuæ specimen exhibet, cum rerum varietate jucundum, tum etiam diligentia Tua satis insigne. Maeste esto virtute, & porro ire perge; Crede mihi, *Non quinquam fruitur veris odoribus, Hyblaos latebris nec spoliat favos, si fronti caveat, si timeat rubos; armat spina rosas, mellis regunt apes. Labor omnia vincit improbus;* vel ut *Verini* verbis utar: *Non nisi per magnos ad præmia magna labores itur.* Ego certè de hoc egregio Exercitii genere Tibi ex animo gratulor; Nam ex hoc non tantum, quid proficeris, colligere, sed etiam, quid olim pollicearis, ominari licet, ac ad ingenii & non sibi laboris laudem continuandam, ejusquæ fructum ex publico suâ tempestate capiendum, has primitias ulteriori incitamento futuras auguror. In rebus verò omnibus ut Tu Numine propitio utaris, &

ut felices studiorum Tuorum progressus vergant in Divini Nomi-
nis gloriam, Patriæ utilitatem, Parentum Solatium, & propri-
um Tuum commodum, vehementer nunc optat

Occupatissimus

interim

Tui amantissimus

GABRIEL A. WALLENIUS.

Epi-

Pistola, quam animi scribentis simulacrum optime quidam dixit, Literæve, quæ vera amici absentis vestigia, veras notas afferunt, non committendæ sunt ejusmodi periculo, ut aut interire, aut aperiri, aut intercipi possint. Nam si imagines nobis amicorum absentium jucunda sunt, quæ memoriam renovant, & desiderium absentie, falso atq; inani solatio levant; quanto jucundiores sunt literæ, quæ vera amici absentis vestigia, veras notas, ut dictum est, afferunt? Nam quod conspectu dulcissimum est agnoscere, id amici manus epistolæ impressa præstat. Unde fidelis Tabellarii, non modo utilitatem, sed & necessitatem summam, satis superq; intelligunt omnes, qui literas vel scribunt, vel recipiunt, quæ de manu quasi redduntur illi, ad quem data sunt. atq; literarum proprium omnino est, ut is, ad quem mittuntur, de his rebus, quas ignorat, certior fiat, vel vice versa, hesitationi scribentis remedium reddatur optabile. Epistola etenim est absentibus id, quod sermo presentibus: imò qui mittit alteri literas, intelligitur præsens præsentì loqui. Omne enim id ad eum modum Epistolâ significare solemus, quod absentem scire aut testatum illi volumus, tum ea inprimis, quæ fieri mandamus, & præcipimus, tum quæ nos facturos recipimus ac veluti scripto nostro cavemus. Nec enim semper de rebus nostris coram inter nos conferre possu-

Senec. Ep. 1.1. Ep. xi.

vid. Cicer. 2. Fam. Epist. 4.

2 mus; absentes sumus sæpe ipsimet, ac iterum etiam in remotioribus locis abesse possunt nostri. At commodiorem modum transmittendi animi sensa, vix quis excogitare potuerit, quam per literas & Tabellarios, illorumq; ministros: Postarum enim illud inventum est optimum, & Nuncius talis non modo celerimus, sed & certissimus est: Nuntiat enim, monet, significatque absenti, ad quem mittitur, quid velit Magistratus, quid Reipublicæ necessarium, quid hoc vel illo tempore sit faciendum. Unde & Nuntium talem similem, J. C. Clarissimus Schardius, In Lexico Epistola quadantenus dixit, quæ absens absenti voluntatem suam jur. ac voce declarat, ut non inscitè nec ineptè, nuntius Epistola loquens, Nuncius Epistola vero Nuntius mutus appellari possit. Cum itaq; per & Epistola Tabellarium nunc, & olim Epistolam habeamus certiore nos red-
Vid. dentem de rebus non solum necessariis, sed & utilissimis: Admi-
Emeran. rari proinde cum Ackoldio licebit, illos, qui ad veteres, de cursu
Ackoldi publico, constitutiones, commentari sustinuerunt, omnem suam
grundliche scientiam intra angustos Juris Civilis Cancellos ferè, quantum
unterrichte sciam, inclusisse. Quamquam in rationes, cur tam fugitivo pe-
von dem nicillo, excellens Postarum Regale Jus, Icti plerique delineaverint,
Postregal. ac à solida ejus tractatione planè abstinerint, proprièq; sedi non
vindicationem, inpraesentiarum inquirere, nec meum sit. Cui ta-
men ob rariorem materie hujus tractationem difficilior reddita
est hæc opera. Verum cum Abus B. M. paternus Lydichinnus
Caloander, primus in his oris fuerit, cui compendiaria post
Aboënsis officia clementissime sunt concessa; ac alter ab illo, Pa-
rens meus Charissimus, annum nunc septuagesimum secundum
agens, qui eadem fide, 42. annorum in eodem munere obvenien-
tes molestias feliciter adhuc dum superat: Neminem mihi vitio
versurum spero, si Nobilissimum de Tabellario argumentum,
materiam discursus hujus Academici esse voluerim. Fateor
quidem, diffusum multisq; involutum difficultatibus, ut iis singu-
lis explicandis me plane imparem inveniam: interim divino fretus
auxilio

auxilio, summa istius capita delineare ad minimum constitui, perfectam & elaboratam singulorum expositionem, uberiori scientiarum laude conspicuis, atq; maturiori intellectus iudicio instructis reservaturus. Conatus ergo meos si res ipsa minus successerit, Candide & Benevole Lector, in meliorem partem interpretare.

I.

Notri seculi felicitas satis æstimari non potest, quam nostris rebus benignissimum Numē decrevit, nisi barbariem priscorum temporum oculis subiiciamus; nam rudes illi Italiæ homines, quos *Cascos* Ennius appellat, qui sibi ritu ferino victum requirebant, ante chartæ & membrarum usum, aut in dedolatis è ligno codicillis, aut in corticibus arborum, mutuò Epistolarum alloquia missabant; unde & portitores illorum *Tabellarios*, & scriptores à libris arborum, *librarios* vocavere, teste *Ulpiano*. Et *Isidorus* inquit, ante Chartæ & membranarum usum in tabulis rursus dolatis, non solum testamentum sed etiam Epistolarum colloquia scripta. Fiebant autem *Tabellæ* istæ à fago, abiete, buxo, vitilia, sive philyrâ, acere, citro, ebore. iis vero cera inducebatur, unde *Ceratas Tabellas* legimus, & ceram ἀπλωσ. ab *Alex.* Portatiles hæc tabellæ, postquam iis, quæ voluerant inscriberant, lino obligabant, & ceram annulo suo obsignabant. Hinc *Plautus*

- - - - - amatori suo

Per ceram & linum literasq; interpretes

Salutem mittit.

Misit per *Tabellarium*, qui tabellam istam sive literas pertulit. Et hæc est origo *Tabellarii*, cui à *Tabella* nomen, *Tabellæ* vero à *Tabula*. *Tabulam* autem diminutivum esse ab obsoleto, quod nunc non extat *Tabæ*, non tam argumentis, quam è vocis sono cognosci asserit *Woffsius*. sed apud *Sueton.*

A 2

lio c. 83. Horat. 2. sat. 5. Juvén. satyr. 15. Pseud. act. 11.

taba

4 *Taba* vel ab Hebræo *THA* id est, *cubiculum*, conclave, *Becman* de quod è *Tabulis* id primo fieri soleat: vel à Græco *τάβη*, *Orig. Ling* quod idem *τάβη* id est, extendo, eo quod tabulata in æ *Lat.* dibus extendantur: *τάβη* vero à *SCHATAH* expandere, extendere. *Jul. Cas. re.* dilatare. Tertia opinio est aliorum, ut sit *Taba* à *Chal-* *scaliger* de dæo *DAPA* hoc est *Tabula*. Quod solum verum Etymon *Causis L.* esse iterum affirmat *Wossius*.
Lat. c. 31.

II.

vid. Ant. *Perezii* *Prælect. in* *Cod. l. 12.* *Tit. 51.* *Lib. VIII.* *de institut.* *Cyric. 232.* *p. 249. seq.* *II.* *Romani* vocem *Tabellarii* cum sic defendant, unde-
 cunq; demum primitivi trahenda sit origination; officium
 interim illud publicum Persæ dicunt se primos invenisse,
 quod *ὀργανιστὸν ὁρμήμα*, cursum pernicissimum equitum
 instituerunt, cujus quidem institutionem primam ad Ma-
 gnum *Cyrum* Persarum Regem referunt, eamq; ideo in-
 ventam, ut celerius scire posset, quid per vastum suum
 regnum ageretur. Observat enim *Xenophon* hunc Regem,
 diurni itineris intercapedine, stabula constituisse, & e-
 Tit. 51. quorum curatores, certosq; homines, qui Angari & A-
 Lib. VIII. standæ dicti literas eò perlatas, indè ad proximum sta-
 de institut. bulum deferrent, ex quo ad vicinum denuò transferren-
 Cyric. 232. tur. Verba autem *Xenophontis* hæc sunt, ex Græco in La-
 p. 249. seq. tinum à *Johanne Leunclavio* translata: *Eriam aliud quiddam*
excogitavisse Cyrum cognovimus, quod ad magnitudinem imperii
pertinet, de quo celeriter intelligeret, qui etiam rerum longe re-
motarum status esset. Quam enim considerasset, quantum itine-
ris equus agitatione diurnâ conficere viribus integrû posset; equo-
rum stabula parari curavit, quæ tantundem distarent, & in his e-
quos constituit, cum illis, qui eorum curam gererent. Ordinavit &
quolibet loco quandam, qui tum ad recipiendum literas allatæ tum ad
tradendum eas aliis idoneus esset; quiq; defatigatos equos & homi-
nes exciperet, ac recentes submitteret. Atq; in hoc itinere ne no-
ctu quidem interdum cessari dicitur, sed nuncio diurno succedere
nocturnum. Quæ quidem ita cum sunt, ajunt nonnullos iter hu-
jusmodi græum volatu celerius conficere. Quod si verè non dicitur,
sal.

saltem hoc manifestum est, omnium pedestrium itinerum, quae ho-
 mines conficiunt, hoc velocissimum esse. Herodotus idem, Herod.
 hoc de Xerxe ait. Et quod his nuntiis nihil pernici- VIII. 98.
 us transcurrat in rebus humanis, ubi & aperit, quod hoc
 negotium hunc in modum sit à Persis excogitatum: Quos
 scilicet ex diebus tota via constat, totidem equos ac viros ferunt es-
 se distinctos, ad singulorum dierum iter faciendum, quos neq; vis
 nivium, neq; imber neq; aestus, neq; nox distinent, quin propositum
 sibi cursum celerrimè conficiant. Quorum cursorum primus man-
 data tradit secundo, secundus item tertio, & ita deinceps illa man-
 data, in alium atq; alium pertranseunt, non aliter ac apud Gra-
 ecos de face proditum, quam Vulcano per vices ferre cursores perse-
 verant. Persas imitati sunt Græci, qui etiam in terris suis,
 certos cursores constituerunt, quos Hemerodromos appel-
 labant; Quia diurno tempore currebant, sed nocturno
 quiescebant. Et Schilterus quidam ex Livio notat, cui
 * Aelfold adstipulatur his verbis: So bedienten sich auch
 die Griechen/ inquit, nicht weniger als die Persianer/
 zu denen geschwinden Posten der Pferde. Græcos vero
 secuti in hoc sunt quoq; Romani: nam publicum cursum Ro-
 mæ ab Augusto legimus institutum: Qui, quo celerius co-
 gnosci posset, quid in quaq; provincia gereretur, juvenes primò mo-
 dicis intervallis per militares vias, dein vehicula disposuit: com-
 modius id visum est, ut qui à loco eidem perferrent literas, inter-
 rogari quoq; si quæ res exigeret, possent. Verum & ante Au-
 gusti tempora notum fuisse hunc cursum, de hoc ipso
 testatur Cæsar in suis Commentariis dum ait: Nisi nun-
 tii de victoria Cæsaris per dispositos equos essent allati. Sed &
 post ipsum non fuit neglectus; nam ab aliis imperatori-
 bus ejus successoribus servatus erat, qui quoq; cum se
 populo vellent commendare, cursus onus remittebant.
 Id quod præter Antoninum Pium, & Hadrianum etiam Seve-
 rum, fecisse testatur ejus historia, expresse dicens: cum Spartiano
 Severus se vellet commendare hominibus, vehicularium munus à in Severo,

Dissert.
 inaug. de
 cursu publ.
 c.1. th.6.
 vid. Nepot.
 Miltiad. c.
 4. Somni-
 no judicē
 Bæcleri
 add. auch.
 voc. Heme-
 rodromi.
 * Aelfold. d.
 tr. L. I. c. 1.
 Spect. in Au-
 gusto, c. 49.
 add. d. In-
 dex Bæcle-
 ri ejusd.
 voc.

6. *privatis ad fiscum traduxit.* Quia fisci pecuniâ equis dispositis & vehiculis, accitos ad se, aut in provincias missos legatus à sumptuum molestia sublevavit.

Perezio d.l.

III.

Cum in superiori §. uno aut altero verbo saltem meminimus ἀγγαρείε δρομήματα, & Angarorum, exceptis iis, quæ de institutione ipsorum fuere dicta: non abs re fortassis erit plenius ea considerare quæ huc spectant: ut qua ratione nostri nuntii seu Tabellarii cum iis conveniant, quæq; alia inde sint derivata, lique scat. Atqui quamquam arbitror ex superioribus patere quodammodo, idem officium fuisse Persarum Angaris, cui præstando nostri hodieque fere sunt obnoxii injectum; pro ulteriori tamen ejus rei probatione, ad ipsius *Suide & Hesychij* testimonia provocandum esse duxi. Ille enim in voce ἀγγαρεία five ἀγγαρεία definit ἀγγαρείαν ἀνάγκην ἀκέρσιον καὶ ἐκβίας γενομένην ὑπηρεσίαν: Hic autem ἀγγαρεία inquit σημαίνει δὲ τὴν ἐκ διαδοχῆς βασιλικῆς γεραιμὰς φόρας. Unde patet Angaros apud Persas fuisse regiarum literarum gerulos, quales illi sunt, quos vulgo nostrates *Enspannare* appellant, quosque *Reinking. de Regim. secul. & Eccles.* tradit Ludovicum xi. Galliarum Regem, tanquam rem planè novam, & in Galliis inusitatam ante id tempus, primitus instituisse, ut de fortuna Caroli Burgundi singulis penè momentis cognosceret. Quia vero hi Regii Persarum

nuntii jus habebant cujusvis eqvos, necessitate sic urgente, præcipuè belli temporibus, aut naves, aut jumenta, aut plaustra ac interdum etiâ, ni fallor, homines ipsos rapiendi ad cursum, uti hodieq; apud Turcas fieri dicitur; Quamquâ Imperatores ipsorum per genus quoddam hominum, quos

Ackold. d. Ulicides vocant negotia sua celerrimè expediunt: inde factum ut ἀγγαρεύειν five *angariare* capiatur pro cogere, & *Limn. jur.* immoderatè aliquem tractare, ut ex Evangelistarum lo-

Pub. l. 2, c. 9

CIS,

cis, & *Ackoldio*, nec non *Zieglero* cognoscimus. Ceterum 7
differunt *Angariæ* & *Parangariæ*, ut ex ipso *Cuiacio* & *Matth. s.*
Perezio constat. Nam *Angaria* ab agendo, dicuntur trans- 41. & 27. 32
itus per viam publicam, quæ & cursum habet: *Paranga-* *Marc. v.*
rie autem transitus per viam non ordinariam, quem trans- 21. *Ackold.*
itum præstare tenentur subditi. Est & alia *Angariarum*, *d. tr. 37.*
teste eodem *Perezio*, significatio; nā sunt *Angariæ* jumento- *Ziegler ad*
rū & plaustrorum præstationes, quas expeditionis tempore, *d. locum*
vel quolibet aliā necessitate, provinciales agnoscebant, imo *Grotii Cu-*
& qui provinciales non erant, nec incolæ, obligabantur *iac. Tom.*
illico eqvis, mulis, asinis, curribus & carrucis in viis, na- 4. *oper. ju-*
vibus per mare fluviosque *Reip.* subvenire. Sed hæc *rid. Perez.*
præter institutum quidem, sed quæ tamen, non erant, ut *d. l.*
puto, prætereunda; Nunc vero ad *Tabellarium* nostrum *Conf. Six-*
redeundum. *tin. de Re-*

IV.

Tabellarii nomen est *δμῶνυμον*, diversa significans, 13. & 156.
quod alias *πολύσημον* Grammatici, & æquivocum diale- *βασιδικ.*
ctici vocant: Nam sæpius confunditur cum *Tabellione* & in voc. *Ta-*
Tabulario, uti patet ex *Vocabular. Iur. Ultr. Tabularius autem sine bellarius.*
Tabellio est ad nostros mores, publica persona, Sacramento
adstricta in civitate, ut rationes & acta, privatorum in pri-
mis, in formam redigat, à principe aut civitate ad hoc
officium deputatus & confirmatus. Idem *Accursius. Ta-*
bularii enim inquit, sunt qui faciendis publicis instrumentis pu-
blicè præsent in singulis civitatibus. Observandum tamen est *Vid. Novel-*
discrimen olim fuisse inter *Tabularios* & *Tabelliones*. Nam *la 44. ubi*
Tabularii, scribæ, Logographi, Censuales, Boetbi, Logistæ, Medogram- *potissimū*
matei, Diafoleæ, tanquā servi publici, *Reipublicæ* fisco erant *de ipsorum*
adscripti & deputati ad rationes cōficiendas & supputandas, *officio.*
quia periti calculatores: *Tabelliones* verò circa privatorum
conventiones versabantur, easq; in instrumentum publi-
cum referebant, & autoritate donabant, prout hodiē fa-

ciunt Notarii publici, qui acta excipiunt, & instrumenta
vid. Perez. conficiunt, eaque dilatata in protocollum referunt, & ap-
prelect. in pud se reservant, ut ad ea recurratur, si de fide comple-
l. X. cod. ti instrumenti dubitetur, quo casu non solet ipsum pro-
Tit. L. xix. tocollum exhiberi, nisi integrum à partibus petatur.
 Horum vero officium apud Græcos longè honorifi-
 centissimum reputabatur, ad quod neminem admitte-
 bant, nisi honestis natalibus, fide & industriâ cognitum,
 ut qui omnium Consiliorum particeps esse mereretur.
Thesau- Porro Tabellarium dicunt *Buchnerus & Cellarius*, der die
rum Eru- ausgabe und einnahm auffgezeichnet qui rationes confi-
dit. Schol. cit, & data & accepta in tabulas confert, secundum *Coldin-*
In Ety- gium *Renteskrifwere / Regustapskrifwere*: juxta *Taci-*
molog. tum vero, qui ad testamenti tabulas obsignandas adhibetur,
 quicquid rationes publicas aut privatas annotat, svecicè
vid. Kongl. *Skrifware*. Quæ quidem significationes, & notæ *Tabel-*
Postford. *lariorum*, ut in tamosa significatione accipiuntur propriè
1636. §. 2. non sunt hujus loci, licet ejusmodi requisita, si possint ad
§. 1. esse, Tabellarium etiam nostrum exornant, quem tamen
 heic in ea significatione potissimum intelligimus, in qua
 occurrit *l. 65. pr. ff. de acq. rer. dom.* id est qui literas perfert
 ac portat, vel in cursu publico quovis modo promovendo
 defudat svecicè *Post / Breforagare &c.* de quo pluribus,
 pro ratione instituti, post hæc dicetur.

V.

Synonymiam Tabellarii quod attinet, amplam illam
 esse luce meridianâ est clarius. Undè si accuratè erit in-
 digitanda, paucis explicari non potest. Meminerimus sal-
 tim eorum, quæ partim supra dicta sunt, quod videlicet
 Persæ Regum suorum nuntios *Angaros*, etiam nuncupa-
 rent *Astandas*, sicut à doctis observatum est; illarumque
 gentium esse vocabulum illud *Herodoto* videatur: quorum
Astandarum officium in multis cum *Tabellariorum* nostro-
 rum

rum conveniebat; præsertim quod & illi certis itinerum
spatiis permutarentur. Et talem Regis *Astandam* Per-
sarum quoque *Darium* fuisse testatur *Plutarchus*. Quo argu-
mento, inquit, coarguitur illius ignobilitas: siquidem homines ita na-
servituti mancipati publice imprimis, Angari rectè dicuntur. Sed
an exinde unius elementi adjectione, sint formati Tangari,
Cælio Rhodigino defendendum relinquo, qui isto vocabulo
barbaro signat rusticiores omnes ferinâ quadam mente,
& nimio plus ab humaniore ulu ac urbaniore sequestra-
tos: alias teste eodem Angaros quoq; rectè dixerimus,
quos etiam recusantes cogimus, ut nobis sint itineris du-
ces. Deinde *Tabellarii Judiciales* *Hoffrâs* *Postar* varias in lib. 12. tit.
jure sortiuntur appellationes, quas enumerat *Perezius* in 53. n. 1.
Cod. Chassan. ad *Consuetud. Burgund.* aliique. Possunt & rubr. §.
Tabellarii nunciatores dici, uti constat ex l. 1. *Cod. publ. lat.* 6. verb.
tie vel Consul. nunciat. & *Perezio* d. l. *Tabellarii* præterea Mel-
alios citantes, ut in jus veniant, præsertim Academia-
rum ministri, qui Rectorum præcepta studiosis nunciant, & *Serges*.
Cursores aut *Pedelli* appellantur, a pedibus, quod alteri à
pedibus sint, quasi *pedarii*; vel secundum alios, à pedo,
sive baculo, quem quibusdam in locis gestant. Italis di-
cuntur *bidelli*, aliis *bedelli* vel *budelli*, vid. *Gerhard. Joh.* *bidellus*.
Wossius de vit. serm. Svecis *Tabellarius* dicitur ut su-
pra etiam *thes.* 4. ostensum *Postilion*, *Post* / *Post* vid. d. *Cōst.*
bodh / &c. Quod nomen in primis *Post* / nobis reg. §. 1.
cum aliis etiam gentibus est commune. dici au-
tem *Post* / à positis cursorum stationibus, vult *Budeus* ad leg:
aut à positis egvis, secundum *Brunnemanum*

VI.

Sic ex ante dictis facile definimus *Tabellarium*. Nam
est persona, quæ tabellas seu literas portat & promovet, à su-
premo magistratu, seu ab eo, qui ejus vices sustinet, injuncta.
Hæc ipsa persona dividi potest in ordinariam, qualem

10 subeunt omnes ordinarii Tabellarii, qui literas ab uno loco
ad alterum perferunt, & *Extraordinariam*, quæ extraor-
dinariè, & in casibus ut plurimum necessitatis mittitur,
qualis est illa, quæ *Enspännare* vulgo appellatur. Rur-
sus à proficiscendi seu perferendi modo, divisio hujus
personæ fieri potest, de qua prælaudatus *Ackoldius* copio-
se disquirens, deniq; in hæc verba erumpit: *Jedwedes*
Land/ inquit/ bat seine gewisse art/ und also gehet es auch
mit denen Posten zu: Unserer Deutschen Fürsten Posten
anbelanget/ so sind selbige entweder zu Wasser oder zu
Land angeßället/ die zu Wasser nennet man Jagten /
mit denselben, man in eine Stunde 2. Deutsche Meilen
siegeln kan/ so schnell/ das kein Deutsches Pferd sie leicht-
lich übertreffen wird; zu Lande sind die Posten/ bey de-
nen Chur- und Fürsten in größern Schwange: diese nun
werden in reisende und fahrende Posten vertheilet/ etc.
Diese Posten werden wiederumb nicht unbillich vertheilet
in ordentliche und außer ordentliche Posten/ de qua divi-
sione supra. Quæ cum primis ad Tabellarios nostros
vid. Const. quadrat, licet non ineptè etiam Tabellarii nostri in equi-
Reg. 1636. tantes & currentes, rēdande och löpande dividi possint,
sen Sör. non obstante, quod vix nunc currant Tabellarii, nisi
ordning promptius currendo, quàm equitando litteræ alicubi per-
om Post terri possint. VII.
boden.

Dictum est supra Tabellarios constitui à *supremo Ma-*
gistratu, aut ab iis, quibus illos constituendi potestatem concessit.
Unde patet esse quoddam regale jus Postarum & ad su-
prema imperii cujusque capita instituendi cursus publi-
*de Arca-*cos, sive postas, pertinere. Id enim solus habet Impe-
nis rerup. rator, adeoque non ita pridem, ut ait *Clapmarius*, Duc
lib. 1. c. XXI. cuidam Germaniæ, qui publicos cursus per Belgium &
pag. 50. Italiam disposuerat, severè interdixit: quia instituenda-
Sixtinus rum

le Regali *bg. 2. 13. 41 pag. 687. vid. Vehm. Pract. observ. voc. Post.*

rum postarum jus, soli Cæsari ut Regale & reservatum, competit. Quamquam quod ad hoc postremum attinet, male reservatis Imperatoris accenseri, cum de Germaniæ moribus agitur, existimet *Mevius*. Proinde rectè *Ackoldius* concludit, quod princeps in suo territorio tantum possit, qui scilicet Jura Majestatis ab Imperatore si-
 ve per investituram, si-ve singulari privilegio obtinuit, vel longissima præscriptione acquisivit, ac Rex in suo regno: quia dicente *Seckendorff* im Deutschen Fürsten Stat: 3. theil. Ein ordnung und macht der obrigkeit ist es auch wann im lande hin und wieder ein Post verordnet / und da durch von einem Orte zum andern / brieffe durch gehende / und reitende bothen / fort geschicket würde *conf. Mevius d. l.* Et hinc in Patria nostra charissima tales si-ve ordinarii si-ve extraordinarii Tabellarii cum suis Magistris à S. R. Majestate sunt instituti, ac etiamnum autoritate Regia instituuntur. Dudum namque evictum est & constitit, quòd, ex quo Monarchia Regni Svetici condì cœperat, nunquam imperio Romano subiecta fuerit, sed sua semper autonomiâ atq; libertate sit usa. Dicente *Loccenio*, *Specie Regnum inde usque ab Ethnicismo liberum est, nulli externo dominio subiectum: quod Dei gratia hæcenus in variis discriminibus adseruit ac defendit.*

VIII.

Quando autem eadem autoritate Regiâ cursus publicus primū apud Svecos sit institutus, vel quomodo, dum disquirendum: duo genera Cursorum, veteribus Sveo - Gothis recepta fuisse deprehendimus: *Vulgares aut privatos; Regios vel publicos. Vulgares* dictos priscis existimamus *Santer / aut S. m. w. Santa / Lat. Satellites* ut vult *Loccenius*. Unde *Dra. 21. 5. fanter* Glossariū incerti auctoris annexum legibus provincialibus, nec non *Ind. Stiernbielmi Leg. F. Gothic. voc. fanter.*

12 **fanter** non **Dravanter** vel **Drabanter**. scribendum. &
in Lexico hostales Regii corporis custodes, aut aulicos ministros
jur. Sveo- etiam fuisse & nuncupatos putat. Præter istos, missis nun-
Goth. voc. tiis ad rûricolas, qui Regio nomine, aut provinciæ præ-
fanter. fecti, vel aliquid mandarent, vel hostis adventum indica-
vid. e- rent, vel factiosorum tumultum, aut alia reip. nociva, si-
iusd. An- gnificarent, vel territoriales deniq; ad iudicium citarent,
tiqu. l. 2. c. ex prisco Sveonum Gothorumq; instituto, bacillus, sagit-
ix. p. m. 182 tæ, aut teli vel alterius rei speciem habens, tradi solebat:
§ cap. 1. Quem inde appellabant **Budasta** vel **budstida**; item
Zingb. **Urf** vel **budarf.** dicere poterimus latine *baculum nun-*
Upl. nec **tatorium**, quo tanquam externo signo aliquid publicè de-
non Dn. nuntiabatur, v. g. de conventu, ut dictum est, publicè in-
Lundii instituendo, vel quoties de calu aliquo, extra ordinem,
Zamolxis consultandum esset, vel ad Regis mandatum aut literas alla-
e. 1. §. 12. tas citò respondendum esset, &c. Sic & eum **B. D. Stiern-**
conf. Loc. **bööl** appellat, insinuans, citationem alteram, in causis
Lexic. jur. ordinariis factam per *baculum*, *baculum*, ait, *notitia*, vel *ba-*
voc. bud- *culum nuntiatorium*. Et erat iste baculus ut dictum est
asta. ad modum rei, de qua agendum erat, efformatus. Si de
de jure re sacrâ, crucis instar, si de homicidio, teli vel securis
Sveonũ & instar, si de bello viritim repellendo. & hoste finibus Regni
Goth. vetur jam jam imminente ageretur, subitòq; vocandus esset po-
sto. lib. 1. c. pulus ad arma, baculus à superiori parte incendebatur,
vi. p. 78. ab inferiori parte funiculus per eum transmittebatur:
 quæ argumento erant & indicio, illius villam comburen-
vid. Claus dam, aut eum laquei pœna plectendum, qui Regio ius-
Mag. rer. su vocatus, ad occurrendum hosti in tempore non ad-
septent. c. esset. Vicinus namq; ad vicinum, nisi privilegio immuni-
iv. lib. 7. tatis gauderet, & ille ad alium rursus extemplo defere-
vid. cap. 1. bat, donec ad quos destinatus erat, vicatim circumivisset.
Zingb. Tanta majorum diligentia in curandis negotiis publicis,
Upl. merito

merito ad posteritatis memoriam transmissa: sicuti & ille nunciandi mos hodieq; alicubi servatur inter vicinos territoriales: Licet Tabellariorum beneficio, omnia in negotiis inprimis publicis, nuntiari nunc posse videantur expeditius.

IX.

Itaque discessum est paulatim à veteri illa consuetudine, & cursus publicus Tabellariorum, vel Postæ ordinariæ, quantum sciam, primum per constitutionem Regiam, Anno MDCXXXVI. d. 20. Februarii constitutæ sunt: Cuius dicti verba initialia fere, ita habent: *Efter wij nå. Kongl. digst för godt ansedt hafwa/ at anrätta vthi alla provin- Postord. cier öfver heela vårt Rike wisse och ordinarie Postor, 1645 princ. våra trogne Underåtare den gemene Almoge å landet til liff på des stungfårder. Tversöre hafwa wij efterfölliande Postordning stadgatoch vthgå låtit/ hwat efter förbemålte Postbud/ sampt alle andre skola sig råta och förhålla. quæ postea, An. videlicet MDCXLII. d. 2. Jan. à Tutoribus Regiæ & Regni sunt repetita, hisce verbis: General. Såsom wij för någre åhr sedan/ medh vårt k. l. Rikets Råd; Råde, godt och nödigt besummit hafwa/ vthi vårt Rike och Stor, Furstendömet/ sampt alle andre vnderlig, Rikens Postord. giande provincier at anrätta ett wist och almänt Post, de dato 2. wäsende/ &c. ac demum Anno MDCXLV. d. 19. Julii, confir- Jan. 1643. mata hunc in modum: Såsom wij nu tråde i vårt rikets regering/ och giörligen befinna Postwäsendet icke allenast i sigh selfi wara itt högnödigt och nyttigt wård/ så för oss och Etronan / som för alla våra Rikens trogna Ständer/ Underåtare och Inbyggjare/ hwilkas wälsfånd och föröfring/ wij i alla giörliga och l. deliga måtto gierna sij/ önska söka och förfrämia: vthan och osivan införde General Postordning wäl och wälsli. Dito speci. al förordning om Brefwens besänning. ger wara fattat/ och ther vppå selfwa postwäsendet nu*

mehra så inrättat/ at wårdet är på alla Orther här i Rik-
 tet/ och des underliggiande provincier i sit riktiga lopp
 och esse: jämnwähl the/ som wöle hafwa Bress til eller ifrån
 Orther uttrifles/ hafwa ther til godh Occasion och ut-
 wäg: alltså hafwa wi thenne postordning för gill och god
 ehfrant / och förthenstull henne i alla sine Articler och
 Claufeler, som hon här ofwan till är införd här medh
 och i detta wårt öpne Bress Kraftt Confirmere och be-
 träffte medh thenna alswarliga willia och befallning /
 at hon så här efter som här til skal blifwa observe-
 rat hoos och af them som sina Bress wela hafwa be-
 stälte/ eller af andra förwänte/ etc. Rursus vero, dictis
 anno, die & loco in specialiori quadam S.R.M. Ordinatione
 renovata, amplificataq; quæ deinde quotannis quod sciã,
 Calendariis nostris inserta sunt, ac in iisdem ex parte excusa.
 Sic in his oris eadem S.R.M. autoritate & cura, etiam hic A-
 boæ anno MDCXXXVIII. d. 6. Septembris, postæ sunt insti-
 tutæ, uti verba in Regiis literis excusis, atqve Sigillo Re-
 gio roboratis sonant: Alt såsom wi för nöttigt och bö-
 nödigt befinne at wårätta et Postwäsende öfwer wårt
 Stoorförstendöme Finlandh/ sampt bägge Carelerne och
 Ingermanland/ också på almånne wågar å landet / som
 elliest i Ståderne wissa Postar förordna/ som icke mindre
 wåra egne/ än som privat Personers bress / til thes hö-
 rige Orth och ställe skaffa och fortbringa skole. Så e-
 medan wi ibland andre/ hafwa låtit igenom wår Ge-
 neral Riksz Schuz (Bernhardt Steen von Steenhausen)
 til en Postförwaltare antaga wår Troo Undersåtare och
 Borgare Lütke Caloander &c. Idem ex confirmatione
 altera, Parenti meo Charissimo clementissimè concessa
 d. xxix. decemb. Anni MDCXLIII. patet, ubi verba quoq;
 planè sunt Regia: Efter som wi för Postwäsende skal/
 thet utpi wårt Rike och des underliggiande provincier,

35
til hwars och Eens stoor nytt/ Commoditet och be-
qwämligheet/ är upbracht och inrättat/ om så myckit bät-
tre här effter at ställa uppå gångh och fortsättia/ haf-
wa godt funnit/ ibland andra och uti vår Stad åbo i Fin-
land/ en serdeles Postförwaltere för - ordina, och ther
ti igenom vår General Postmästar (Johan Beyer) låtit
antaga och beställa vår Troo Undersåther och Inwånare
ther sammastådes Åhrlig och försichtig Barthold Caloan-
der &c. X.

Scopum autem & utilitatem postarum, apud nos sic
institutarum etiam memoratæ ordinationes & edicta sa-
tis superque ostendunt. Nam primo per illas procura-
tur lenimentum Angariæ: Våra trogne Undersåthar
then gemene Ålmogen på landet til lisa på thess Stiusfår-
dar/ Const. 1636. d. 20. Febr. princ. Deinde diversorii onera
levantur: Ut anrätta et wist och allmänt Postwäsende/
förmedelst hwilket icke allenast then gemene Ålmogen å
landet til en stoor deel af the bestwärlige Stius och gästmin-
gar kan blifwa beskjat. Constit. Reg. d. 2. Jan. 1643. Præterea
facilitatem transmittendi domi forisq; literas præstant
hæ Postæ: ut han och jämwäl så wåre egne/ som våra
trogne Undersåthares och Råtzens Inboggiares/ af hwad
Stånd eller wiltor the bäst wåra funna/ tilhörige Bref/
både här inne i Rike och des underliggiande provincier,
så wäl som uti landz/ efter som hwars och ens i syn-
nerheet then traffiqverande mans nöddorft fodrar och
fråfwir/ hñt och iqt/ af och an/ funna fortsticade och
bestälte warda. d. constit. 1643. Quibus omnibus assenti-
tur Ackoldius: Und dieses ist auch der Endzweck der
er mit so vielen kosten angelegten Posten; nemlich weil weit
entlegenen Provintzien, allezeit der gefahr am nähesten/
so werden die länder durch das Postwesen gleichsam ver-
knüpffet. & paulo post. Maassen denn auch die Gloor-
wür.

d. Tract.
lib. 1. cap. 7.

würdigsten Römischen Keiser / vnd Stände des Reichs in den
 Recess. Imper. de A. 1642. citante Ackoldio,) gar wohl erwo-
 gen. Verb. Weil die Post zu Advertenz und Correspon-
 denz zwischen grossen Potentaten in und ausserhalb
 Reichs/ auch darneben ein solches Werk so man ben Rän-
 serl. Regierung zu schleuniger Verrichtung nothwendiger
 Geschäfte/ fortbringung der Brieffe diener vnd gesandten
 ohnvermeidlich verdarff. In allen Ständen vnd ih-
 ren unterthanen/ so wohl des Reichs Commerciis in viele
 wegen nützlich und begewen. Sicut & Theodericus Go-
 thorum Rex dixisse fertur, teste Limnao: *de Fur.*
public. citat. ab Ackoldio loco supr. allegato. Es ist kein
 Zweifel das die aufficht vnd handhabung der Posten
 zum nützen des gemeinen wesens gehöre/ als durch wel-
 che unsere handlungen zum geschwindesten Endzweck
 kommen. Aber die nebanursachen des Postwesens be-
 stehen nun (1) darin/ dar mit keine verdächtige Perso-
 nen in ein land einschleichen können (2) das die Commer-
 cia befördert/ (3) auch privat Personen in ihren Reisen
 nicht gehindert werden. Haftenus Ackoldius. Unde utilitas
 & postarum summa necessitas intelligitur, de quâ ele-
 gantissimè ut alias semper B. D. Loccenius hunc in mo-
 dum etiam scripsit: porro hæc *Cursorum* inquit, *publicorum*
non exigua est commoditas atq; utilitas; Nam ubi quid nomine
publico aut magistratus est curandum, quando quid movetur in
provincia, vel ab externâ vel internâ vi & quocunq; subito casu,
quando quid è bello externo celeriter demum est scribendum
& sub manum annuntiandum, aut fama in re ancipiti præ-
veniendâ: aut quid citò exquirendum vel indagandum est, cursus
publici beneficio expediri potest. Eruditi de studiis communibus,
amici de rebus familiaribus, seriis, jocosis per eundem utiliter con-
ferre ac jucundè colloqui possunt: dum ille mentem eorum in li-
teris apportat, quæ chartam inanimam quasi spirantem, mutam
 loquen-

Antiq.
 Svo-
 Goth. 2
 13

Bat. 1
 17

loquentem facit. Mercatores de commerciis suis; 17
contractibus, Collybis, & quodcunque hominum ge- *conf. Mev.*
nus, de negotiis suis, per cursum publicum, absentibus & *decis 174.*
procul & remotis, præsens & conjunctim agere potest, *part. 5*
etiamsi pedem loco non moveat. Omitto impræsentia *Noe. ib. n. 1.*
rum usum Novellarum, quæ postarum beneficio nobis *Perez. ad*
afferuntur, quem sufficienter indicasse viderur *Christianus d. tit. cod. si*
Weise, cujus hac de re tractatum mecum DN. Præses ac *l. xii. n. ult.*
multa alia benignè communicavit. *in schedias.*

XI.

Cum hætenus pro ratione instituti, de usu ac com- *mat. curi-*
modo Postarum, à nobis sit actum, consequens est, ut e- *os delectio*
tiam de Personis, quæ huic officio admoventur, pauca *ne Novell.*
dicamus. Debent autem illæ esse idoneæ, & tales constitui,
quales Regiæ constitutiones requirunt; non furiosæ, non
mente captæ, non infantes, nisi speciali privilegio hoc
concedatur, non prodigæ, aut viles & infames. Harum *vid. §. 8. &*
vero recte sese habentium, diversa sunt officia. Nam *9. Instit. de*
Magistrorum postarum est literas accipere, colligere, di- *inutil. Ri-*
ligenter annotare, inclusas sigillare, & tempore præscri- *pulat. Si-*
pto, cursoribus ad proximum Tabellarium vel ad suos per- *bi Vinnius.*
ferendas tradere. *Postförwaltare / hwilcka alla the*
Bress som afgåå / medh all flist tilhopa sambla / och the
Bress som them tilsticade blifwa / hwart och ett til sin
behörige Ordh wål beställa / per cursores scilicet illos. *General.*
Ab utrisq; cum primis requiritur *fidelitas*, ut nolint aut cu- *Postord*
rent ea scire aut scrutari, quæ literæ, quas accipiunt, mit- *ningsen*
tunt vel portant, continent; nisi forte gravissimæ subsint *§. 2.*
suspiciones perfidiæ, proditiōis & perduellionis in pa-
triam ac supremum magistratum. Nam cum hostibus
reip. cujus quis est subditus, literarum commercium est
interdictum. Quicunque enim subditorum literas ad hostem *vid. l. 1. §. 1.*
mittit, proditiōis & criminis læsæ majestatis suspicio- *ff. ad leg.*
nem *Juliam*

18 nem incurrit. Neque literas ab hoste venientes, absque
Majest. c. 8. superioris placito videtur esse a quoquam tabellario re-
hamp. & c. cipiendas: sed earum nunciationem statim superiori reve-
Constit. landam. Quod quamquam milites hoc quam maximè con-
Orebrog. cernere, regeri possit; uti etiam passim in Constitutioni-
 1617. bus Militaribus, ita de Militibus videtur esse cautum: ve-
Vid. art. 12. rum quod etiam in aliis subditis, imo etiam, uti dictum
des hollēdi- est, in Tabellariis hæc prohibitio obtineat, (vadet ipsa ra-
schen frigi- tionis identitas, maxime si dolo malo literas miserint aut
Nedh: 6. receperint, quo hostes adversus Rempublicam juventur.
Maxim. 2. Paria enim sunt, aliquem contra Rempl: ad arma impel-
artick els lere, vel impulsus & concitatus jam antea manu vel
Brief. art. mente juvare. Hinc exploratores, qui secreta nuncia-
25. Jur. runt hostibus, tanquam proditores, etiam Jure Rom. capite
milit Dan. puniuntur. Et consiliorum Imperatorum renunciatores
art. 22. & aut vivi exuruntur, aut furca suspenduntur. Singulare
Svetic tit. supplicii proditoris Exemplum præbet. *Verelius*, & illustre
 13. quoddam etiam illustris *Tbuanus*, ubi Carpentarium in
art. 60. Curia Parisiensi causarum Patronum, quod literas ab Al-
d. l. 1. §. 1. ff. berto Lutetiæ accepisset eosq; in Armoricam, (ita enim,
ad. leg. non Americam, legendum) aliasq; regni provincias, ad
Jul. Maj. Philippi partibus addictos perferendas curasset, tanquam
l. 6. §. 4. ff. perduellem, & patriæ proditorem cum Cruceio A. 1597.
dere Milit. ad mortem damnatum, & contractis membris, rotæ im-
l. 38. §. 1. ff. positum fuisse memorat. Quod de hostibus dictum, illud
de pœn. etiam videtur ad alios referendum, cum quibus sermonis
add. c. 8. commercium est interdictum, quod scilicet ad illos necli-
Obgimb. & c. teras mittere liceat. Requiritur deinde in Tabellariis eo-
Epit. Hist. rumq; magistris *celeritas*, ut cito curent literas perferendas.
Svco-Goth Nam & hæc cura illis in genere in d. Constitutione ex-
Mauscrip. presse est injuncta his verbis: *Skall hvar och en Post-*
lib. 3. c. 15. *förvaltare och theß tilhörige Postknecht skäteligen saga*
Hist. lib. 118 *i åcht*
arg. lib. Ego
Extra de Jurejur. Kongl Förordning/om Postboden §. 14. anni 1636.

i acht tåden / på hwilken Posterne fram och tillbaka kom- 19
 ma / skola och så wara wijsd handen / och wijsd straff til-
 görandes Posten intet ögnebleck förhindra och uppehålla
 låta: Magistris autem singulatim: alle Postförwaldterne
 vthi Städerne moeste wara förpliktade at aflåggia sin
 Eed / at the Posten icke öfwer en halftijma / uppehålla skola. §. 17. d.
 Hinc licitum illis literas serò redditas in sequentem po- *constit.*
 stæ mittendæ diem retinere: alle Bress skole inleswereras
 i rättan tådh / för ån then Posten / med hwilken Bresset
 skal fort sändas / löper ther igenom / så at ingen skal för-
 drista sig / at uppehålla vthi någon Stadh then therige-
 nom löpande Posten öfwer en half tåma. Effter såsom
 och wåre Postmästar här i Stockholm / såsom och alle
 Postförwalterne i andre Städer / skole hafwa macht at *Specia*
 behålla hoos sigh alle privat Bress som icke i rättan tådh förord-
 blifwa inleswererades / in til nåstföljande postdagen. Cur- *nings §.*
 toribus autem hæc speciatim sunt præcepta: then löpan-
 de Postdrängen skal hafwa två tåmar vppå hwarior
 Wijs at löpa. Then som längre tådh tilbringar / skal *d. constit.*
 straxt affatt / och med 8 dagars Fångelse wijsd Watn och om Post-
 Brödh straffat blifwa. Et ut celerius iussa exequantur, boden
 literas perferant, compendiariâ viâ iubentur uti: Post *§. 2.*
 drängen skal och allestädes bruka geenstijgar / så minckit mö- *§. 6.*
 ieligit år: Et ne impediatur, cum quoquam, dum in cur-
 su suo sunt constituti, colloqui non licet: Ingen Post-
 dräng skal fördrista sig vnder wågen af någon / ehwem
 helst thet wara kan medh Taal och Snack / eller på något
 handa sätt uppehållas låta; utan sitt löpp fullända medh
 en hast; hoo thet icke gör / skal straffas medh 4. wefors *§. 8.*
 Fångelse / och medler tådh spisas medh Watn och Brödh.
 Aliorum scilicet incuriosi, ea celeriter curabunt, quæ i- *Odys. xvi.*
 psis mandata sunt; sicut *Eumæus* ab Homero descriptus,
 quem cum ad se missum *Telemachus* interrogasset, quis in

urbe rumor esset, & quid proci Penelopes agerent, respondisse dicitur: Non hæc sibi curæ fuisse, sed quomodo nuntium celeritèr perferret. Ac dum tales sunt curæ fores publici, omni hominum generi luculentam pedum præstant operam, quamvis ipsimet sæpius lutulenti & pul-
 2. qv. 93. n. verulenti sint. Quam autem subeunt pœnam Tabellarii, resignantes alienas literas, vel tædio viæ aut oneris abjici-
 70. & e- rientes, docent *Carpzovius*, & *Ant. Matthæus*. Plura de officiis Tabellariorum habent dictæ constitutiones Regiæ; *part. 4.*
Constit. 41. nam instituti ratio ea omnia heic recensere pluribusq; exponere prohibet. Interim Ben: Lectorem, qui informari cupiat, qua pœna Tabellarii perfidi, pecuniam aliquò deferendam dilapidantes affici soleant, rogatum vo-
 48. ff. tit. 7. lo, adeat Coryphæum Practicorum, *Carpzovium*. Ubi etiam de præstatione casus fortuiti Tabellariorum. *add.*
Pract. l. 14. §. fin. ff. de furt. undè colligitur quatenus teneantur præstare culpam. In quantum vero crimen incurrant, *2. qv. 85. n.* nisi tacenda tacuerint, apparet ex *Proverbiis Salomonis. cap. 75. seq. fu-*
rispr. For XI. Unde quanti etiam sit æstimanda Tabellariorum, aliorumq; taciturnitas constat.

XII.

4. con-
 41. De-
 finit. 9. seq. Coeterum antequam cursum hunc publicum sistamus, pauca saltem dicenda sunt de Charactere & externo signo, quo cursores publicè utuntur. Ubiq; enim Gentium, quantum sciam, aut peculiari vestitu, aut alio habitu, postæ illæ publicæ ab aliis discernuntur, aut alio deniq; singulari proficiscendi modo promoventur. Wie denn gemeinlich inquit Ackoldius. d. tr. die Postillons (1) einen Liberei Rock tragen/ welche ob zwar er nichts ad essentiam & formam eines Postillons thut/ so thut er doch ad bene esse. (2) Ein Posthörngen an einer Schnur,

Schnurhangend führen. (3) Einen Postkettul best sich 21
 haben/ und (4) Ihre Pferde an den gewissen Wahlstätt Conf. o-
 ten wechseln. Utuntur vero Tabellarii ejusmodi orna- mino
 ru & signis, ut magis constet ipsos esse privilegiatas per- wehner
 sonas, & immunes præstandas a vi & injuriis, inprimis Pract. obs.
 in itinere occurrentium, adeoque ut hæc talia præcave- voc. bot-
 antur, buccina signum dare possint, & soleant. Nam qvo- tenbuch
 dammodo huc spectat illud, quod dici solet: *Talis quis sen oder*
est, qualem eum indicant vestes. Eam ob causam etiam à botten-
 nostris signa quædam sunt inventa. Nam quotus quis- zeichen
 que nescit, Tabellarios nostros gestare scutulum, in quo vid. l. 15. §.
 insigne Regni Sveciæ, quo pectus cursorum publicorum 15. ff. de In
 quasi munitur, & privilegium ac inviolabilitas ipsorum co- jur. lib. 2.
 gnoscutur. Nam dicente Ackoldio. Hohen Potentaten Cod. de Fe-
 haben denen Postkellionen sonderbare freyheiten verordnet/ stib.
 das auch inviolabel und sich leichtlich keiner an ihnen ver- Ackold lib
 grieffen wird. Et per constitutionem Regiam apud nos III. cap. 2.
 tales personæ, satis sunt munitæ per verba: besalle och
 wære trogne Undersåtare och Råtzens Inbnggiare i Const. reg.
 gemen / at the sigb lste på något sätt thenne wår 1646.
 Postordning emoot sätts / men hwar och en efter
 sin förmågo sigh beståtar / then samme at låta uti sin
 obehinderliga gång så fårt år hwarion och enom wår
 Gnåde / och ther vppå efter Sakens wichtigheet och
 omständier / föllliande straff at undwika. Præter scu-
 tulum, *buccinam etiam aream* appensam habet, quæ am- Confer. o-
 biente circulo in semetipsam reflectitur, quamque mino Me-
 quum in propinquo sunt, instant & adventum suum vio part. 1.
 indicant; ut alius in procinctu sit, qui absque mora Decis. 174.
 eis succedat. Verba enim in ordinatione Regia sic habent: ubi quate-
 nus ratio-
 ne delicti
 sui, *Posta sunt inviolabiles.*

Hwar och en Postdrång måste wara försedd med ett
färdeles Wapn/på Bröfset/

och Posthorn/ sampt it Spiut eller Spiß/ på thet han/
 onst. reg. när han begynner nalkas til then andra/ blåsa/ och gif-
 om post. wa honom teckn och warning at hålla sigh färdig til
 boden, Resan. Ast quod diximus in scutulo esse insigne Re-
 1636. §. 5. gni Sveciæ, i. e. trium coronarum, id inde ortum, quod
 confer. §. Svecia, tres Coronas aureas pro suo insigni, inde ab an-
 12. tiqvissimo tempore usurpaverat; illudqve ei competere,
 neminem existimo amplius negaturum. Nam omnes
 eos, qui aut posthac huic asserto contradicere ausuri e-
 runt, aut hactenus ausi fuerunt, ita erroris ac mendacii
 convincit B: *Johannes Schefferus, in libro singulari de anti-*
quis

quis verisq; Regni Specie insignibus, ut nemo magis. Erumpens post multas rationes pro hac sententia vindicanda stabiliendaque adhibitas, in hæc verba: *Jam si Svecos consulamus, omnes uno ore testabuntur, Regni Svecici insignia tres esse aureas Coronas, in Campo Clypei azureo, seu Cœruleo. Pexionium idem ait scripsisse Reges scilicet Suecia ante multa Descript. secula pro insigni genuino & proprio tres Coronas habuisse: quod Svec. lib. vi. antiqua moneta, diplomata, monimenta Saxsis incisa, aliaque docum. c. 6. lib. 1. e. 3. evincant.* Idem asseruisse quoque Johannem Buræum testatur, hæcque ejus esse verba: *Tre Chronor hafwa fordom af ålder varit Upsala och Svea Rikets Konungz enstolte Wapn och stöldemårdie. & deniq; in finè d. operis leguntur observatione dignæ Dn. Joh. Hadorphii observationes de tribus Coronis ad eundem Schefferum, die 1. Augusti MDCLXXVIII. transmissæ, quò, cum prolixiores sunt, B. Lect. remittimus. Alias horum insignium sententiam hoc disticho complexus est B. D. Loccenius:*

*Quid Regni Sueonum vult trina Corona? quod illud
Armis, Justitiâ, Religione viget.*

*Antiq.
SueoGoth.
lib. 2. c. 2.*

XIII.

Quod superest, Cursum hunc publicum, quem omnes, licet non eodem modo subimus, dirigat ac promoveat D. T. O. M. ut post hæc audiamus patriæ bene esse, Regi Clementissimo accrescere annos, salutem & gloriam! Serenissimam domum Regiam, omnigenâ benedictione affluere; ut præterea pax audiatur in foro, pax in Choro, pax & concordia in thoro; ac transmarini hæc cognoscant, qui sibi suisque maxime eadem cupiunt!

SOLI DEO GLORIA.

Politissime DN. RESPONDENS, *Amice per dilectos.*

Indolis egregiæ pulchrum prodis documētum,
Dum scandis Cathedram, differis atq; bene,
Nempe *Tabellarum* celebrando jura *Magistri*:
Quod patet ex scripto clariùs hocce tuo.
Oderit ignavus; Docti tamen usq; probabunt,
Quando has defendis rite probeqve theses.

Nec duros momi dentes verearis, & acrem
Carptorem! infaustus, qui caret invidiâ.

Idcirco pergas, cum multis ipse precabor;

Ut bene cœpisti, sic quoque semper eas!

Eximiae laudis decus hinc tibi pullulat ingens;

Te faciens lautâ conditione frui.

Gratulor ergo Tibi: porrò optimus ipse Jehova

Adspiret cœptis propositoque tuo!

Vive DEO charus, patriæ & genitoribus almis

Gratus! eris patris spes, reor, ampla fenis!

Vive igitur, seu te sacrosancta ecclesia Christi

Vendicet, aut urbis munia magna juvent;

Commodus ut fias Patriæ, canoqve parenti,

Ac capias tandem commoda plena! Vale!

MAGNUS ANIM/

Regius Stipendiarius.

Nunc frater dulcis summo molimine monstras

Ingenii vires, judicii que tuas.

Materiam pulchram cum tradas mente sagaci

Pulchram illam tractas sedulitate tua.

Hæc deducta tibi cum sint bene, frater amande,

Non quæo quin Musis gratuler hisce tuis.

Sint igitur patriæ laudi consumina tanta,

Lætitiaque tuis, Tu valeasque diu!

LYDICHINNUS CALOANDER,

BARTHOLDI FILIUS.

